

Número solt: 20 cèntims

PREUS SUBSCRIPCIO

Ciutat 5 ptes. any
Fora 6 ptes. any

Pagament a la bestreta

alt urgell

La reacció no ens
trobarà mai des-
previnguts, mal-
grataixí ho cregui.

Redacció i Administració: Carrer Estudi, 8

Portantveu del Comitè Executiu Comarcal de l'Alt Urgell (Esquerra Republicana de Catalunya)

El pagès de Cerdanya

El pagès de Cerdanya, mai com ara, havia sentit l'efecte de les crisis nacionals. País d'exportació de productes de primera necessitat, no s'havia trobat com avui amb els mercats tancats a tot tracte. La seva mateixa riquesa l'ofega a casa seva perquè no troba mercat. El bestiar se li menja l'herba i els diners; el blat no li paga el treball, i la llet que semblava una petita mina on anar a cercar allò que en els altres productes perdia, no té gaires bons presagis per un futur no molt llunyà.

L'home d'aquelles mesades que abans es passejava per elles com un burgès satisfet o com un arrendatari que creix fins a fer s'hi una fortuna, avui el veureu presoner, pensatiu, ofegat, sense cap sortida dins d'aquell toll de carn que no pot vendre, de pollins que no pot fer córrer, i de blat i patates que abans de pagar el treball treuran uns grills més alts que la torre Eiffel.

Com tot català, aquest pagès, a l'època de les vaques grasses era individualista, no pensava que per ell haguessin d'arribar aquests períodes en què un home cerregat de riquesa quasi és més miserable que els vagabunds. Ell, a casa seva, dins d'aquella mesada rica i ufanosa, era un rei; els conflictes socials, les crisis econòmiques, les lluites polítiques, no cabien dins de la Cerdanya pagesa. Aquell home de la brusa, roig de cara i ple de salut, vivia satisfet; sense anar a la botiga ja tenia sempre el rebost ple. Què més volia? Si ho desitjava, sempre tenia una gallina per tirar a l'olla i un vedell o cavall per vendre a bon preu.

Però la guerra ja ha passat, el món ha canviat de cap a peus, tothom vol ésser ric i ell que creia trobar-se més ric ara que té més bestiar i cull més herba, més blat i més patates, resulta per atzar i paradoxa de les coses humanes que es veu més aïrat, més pobre, amb menys defensa que abans per l'avenir.

I això que ha passat al pagès de Cerdanya, ha passat també al de l'Urgell i al de totes les comarques de Catalunya, encara que aquí més que enlloc perquè ha estat un país ric i tancat que es bastava ell mateix sols hi arribés un cop a l'any, o al mes, el traginer del vi i de l'oli. Ric en caça, en pesca i productes de la terra, com no havia d'ésser feliç l'home que habitava aquests paratges?

Desconfiat, com tots els pagesos, no actuava més enllà de les parets de seva casa, confiat amb el seu esforç únic, no creia que mai hagués de menester del veí. Amb el rebost, la llet i les

sitges ell ja podia viure, el món era casa seva, tenia de tot, treballava, anava progressant sempre a còpia de treball i encara que de tant en tant les desgràcies del bestiar li fessin fer una reculada, era infal·lible que d'aquell treball continuat n'havia de sortir el descans, la rendeta, per poguer passar una vellesa feliç.

Els fets li han demostrat el contrari, li han fet veure que tot aquell treball, per amuntegar riquesa i no poguer convertir-la en diners per falta de mercats i bones fires, no serveix de res; que allò de què no s'ha de menester el veí és pura mentida; que no n'hi ha prou en tenir el rebost ben ple perquè l'home avui s'ha creat altres necessitats i gustos i que tard o d'hora s'haurà de convèncer que l'estar-se sol dins de les quatre parets i treballar només per ell, el portarà a la bancarrota irremissiblement. Si els cerdans no es donen manya, una comarca rica quedarà aviat convertida en un país pobre i més pobre que molts d'altres que tenen les terres sense aigua i d'ínfima qualitat. La confiança amb ell i la desconfiança amb els altres els farà empobrir poc a poc com els pagesos del Brasil o del Canadà, que han de tirar el café i el blat o al riu o al foc per evitar una pesta en la fermentació d'aquests articles que no poden vendre a cap preu. Fins ara jo no he vist tirar pels torrents més que els animals morts perquè els devorin els corbs i les garses i en aquest pas fins els animals vius els pagesos hauran d'abandonar per no resultar-los-hi el mantenir-los. Com aquells pagesos americans els valdrà més jeure que treballar i anar tirant de la rosta i del pernil del rebost reuñant a cultivar res més que el que necessitin per viure.

Potser direu que això és un xic massa fort i es nota en aquestes ratlles un excés de pessimisme, però no creieu que per treballar i no fer feina ni treure'n profit, no val la pena de posar-s'hi?

Els pagesos de Cerdanya, ara en aquest temps s'aboquen a la feina com un presidari als treballs forçats; el què allò els valdrà no ho saben, cada u treballa per ell com si n'hagués de treure un cent per u, i mentres ell teixeix la troca de la seva producció admirable, els aconteixements econòmics es descapdellen d'una manera desastrosa pels seus interessos arreu del món. Als Estats Units tota la pagesia va a una vaga general per veure si en aquell país dels acaparadors multimilionaris es poden fer respectar els drets dels seus productes i no hagin de vendre el blat més barat que les servadures com passà al país canadenc. Als mateixos agricultors això d'una vaga general els semblarà un mite, com si aquest sistema de reivindicació fos no-